

Agóra Szeged Pólus
Tervpályázat – 2009

TARTALOMJEGYZÉK
Agóra Szeged Pólus
Tervpályázat - 2009

I. Iratanyag

- Műszaki leírás
- Helyiséglista szintenként
- Összesített helyiséglista
- Költségbecslés

II. Tervlapok

01	Városszerkezet	
02	Helyszínrajz	M=1/500
03	Környezetrendezés	M=1/500
04	Pinceszinti alaprajz	M=1/200
05	Földszinti alaprajz	M=1/200
06	Emeleti alaprajz	M=1/200
07	Galériaszinti alaprajz	M=1/200
08	Metszetek	M=1/200
09	Homlokzatok	M=1/200
10	Látványterv 1., utcakép	M=1/200
11	Látványterv 2., utcakép	M=1/200

III. Lezárt boríték

1. Építészet

1.1 Jelenlegi beépítés

A szegedi Nagyrárvíz után, az akkor haladónak tekintett városrendezési elvek szerint kialakított utcarendszer által meghatározott városképben a mai napig felfedezhető a nagyvárosias jegyek és a mezővárosi múlt között feszülő ellentmondások sora. A belső körúton belüli – a magyar vidéki nagyvárosok között is egyedülálló módon – egységesen tervezett és néhány évtizeden belül létrehozott épületállomány mellett, a két körút közötti – az alapképlet szerint még városközponti - zóna beépítési intenzitása jóval az alatt marad. Ennek minden bizonnyal a hajdani növekedési várakozások „alulteljesítése” lehet az oka. A Londoni körút és a Kálvária sugárút környéke jellemzően alacsony beépítésű és a zártorsóság sem érhető mindenhol tetten. Az adottságok mindezek mellett kiválóak, a kertvárosi hangulatú terület a belvárosi maghoz térben közel van, ezirányú közlekedési kapcsolatai kiválóak.

Az IKV telephelyeként „hasznosított” tömbbelsőt övező épületek a fentieknek megfelelően zömmel földszintesek, egyemeletesek, csak a Gogol utca és a Jósika utca mentén találhatóak ebből kiemelkedő, magasabb lakóházak.

1.2 Helyszíni adottságok, bontások

A tömbbelsőben jelenleg is működő IKV telep a Gogol utca és a Jósika utca felől közelíthető meg, melyek jelenleg a tömbbelső kizárólagos megközelítési lehetőségei. Az új funkció elhelyezéséhez, a megközelítés előnyösebbé tételéhez a kiírásnak megfelelően a Kálvária sugárút 23. és a Gogol utca 32. sz. épületek bontása javasolt. A tömböt keretező épületgyűrűn létrehozott hasítékok már – városépítészeti szempontból is - kiindulópontjai lehetnek a tervezett középület méltó feltárásának.

Elsősorban az alaphelyzetből fakadó – a tömbbelső jellemző – városépítészeti zűrzavar és építészeti kavalkád miatt, a jelenlegi IKV épületállomány teljes bontása javasolt. A döntést elsősorban az indokolja, hogy csak a terület teljes megtisztítása lehet a garancia egy koherens indíttatású, jövőbemutató beépítés létrehozására. Még e határozott kimetszéssel is megmarad a beépítési feltételeket jellemző esetlegesség, a szokatlan és urbanisztikailag-építészeti szempontból visszás helyzetek sora.

1.3 Új beépítés

A feladat egyedisége elsősorban e kifordított városépítészeti szituációból adódik. Az adott helyen a történetileg kialakult beépítési struktúrában a tömbbelső helyzete alárendelt, jobbára ez az utcai épületekhez kapcsolódó mellékfunkciók, a csökkent értékű lakások, műhelyek terepe. E hátrányból kell most előnyt formálni. A tervezett rangos középület funkció önmagában nem elég a történeti korlátok, adottságok átlépéséhez. A meglévő szövethez szervesen kapcsolódó, ugyanakkor karakterében attól határozottan eltérő beépítési módnak kell a „másdrangú” területet - új fejlődési irányt mutatva - a tömb gyűjtőpontjává tenni.

A tervezett új beépítés a rendelkezésre álló tömbbelső terület közel teljes beépítését célozza. A lakóépületek hátsó kerítésétől – melynek egységes, homogén anyagból létrehozott újjáépítése a tervjavaslat része - minden oldalon 4-8 méterrel elmaradó épületmassza követi e belső határvonal cikk-cakkjait, felnagyítva épületfallá értelmezi annak esetlegességét. A beépítési koncepció eredménye a terület középpontja irányában növekvő körbejárható, szoborszerű tömeg. A kerítés oldalán egyszintes épülettömegek biztosítják az újonnan

keletkező – a tömeget övező – sétány barátságos kertvárosias léptékét. A romantikus vezetősű, ugyanakkor határozott síkok által határolt gyalogos zóna köti össze a tömb kétoldalán létrejövő bejárat helyeket. A zöldfelületekkel, utcabútorokkal berendezett "sikátor" az innovációs központ nyitvatartási ideje alatt közterületként kapcsolódhat be a városrész életébe.

Az épületmassza középső – kétszintes része a beépítés hangsúlyos eleme. A tényleges – interaktív múzeumi – funkciókat magába foglaló épületrészt „rianásszerű” hasíték vágja át, melynek két végpontja az épület két (fő) bejárat helye. A hasíték az épület belső tereit is szervezi, a főfunkciók közvetlenül ide nyílnak.

A beépítés tömörsége mellett szól a lehető legkisebb szintszámú épület létrehozásának szándéka is. A funkcionális elemzés eredménye egy maximum két szinten elhelyezett funkcionális kapcsolatrendszert kíván meg, figyelembe véve a tervezett épületet alkotó alapegységek belső és külső kapcsolatait, a megkívánt le-, és elválasztásokat is.

1.3.1 Városrendezési terv

A tervezett beépítés megfelel a pályázatkirás mellékletében kiadott KSZT tervezet főbb előírásainak. A tervezett zöldfelület nem éri el a megkívánt 25% szintet, azonban ez a beépítés jellegéből következik. A továbbtervezés során javasolt az épületet körülvevő – városiasabb – burkolt felületek prioritása.

1.3.2 Jövőkép

A megépülő jelentős középület minden bizonnyal erős hatást fejt ki a tömbön belül is. A lehetséges fejlesztés első fázisaként a melléképületek és toldalékok elbontásával kitisztulhat a tömbbelső, ezzel új gyalogos/zöld közterületek szabadulhatnak fel és új közterületi kapcsolatok nyílhatnak meg.

A fejlesztés távlati fázisában a Londoni körút jelenleg alacsony intenzitású beépítése, valamint a keretes beépítés földszintes /kevésbé értékes épületeinek helye lehet vállalkozói akcióterület, mely az Agóra Szeged Pólus kedvezőbb megközelítését és tömbbe ágyazódását is elősegítheti.

1.4 Tervezett funkciók – funkcionális kapcsolatok

Az épület belső feltárását a fő forgalmi bejáratokat összekötő közlekedőrendszer szervezi. A változatos belső tömegképzésű, rámpával és hidakkal kialakított, kéthéjú klímaüvegtetővel fedett kétszintes „hasíték” a tájékozódást segíti, előnyös vizuális kapcsolatot biztosít az épület funkcionális egységei között. Az épületen belüli funkciók nem csak szintenként, de lineárisan is rétegződnek. A Kálvária sugárúti bejáratától/előcsarnoktól a Gogol utcai „hátsó” bejárat felé haladva helyezkednek el sorban az esetenként több érdeklődőt is vonzó, de funkciójukat tekintve önálló helyiségcsoportok (előadótermek, látványlabor).

A földszint és emeleti interaktív kiállítóterek közötti fő kapcsolatot rámpa biztosítja, ez egyben a „tematikus” közönségvezetés első eleme is, mely az emeleti téren való irányított átvezetésben folytatódik. Az útvonal zárásaként a jövőt idéző informatórium területére érkezik a látogató, majd a „múzeum-shop” és a folyóiratolvasó területét érintve térbe állított íves lépcsőn érkezik vissza a földszinti előcsarnokba.

1.4.1 Pinceszinti funkciók

Az épület földalatti szintjén elhelyezett személygépkocsi parkoló megközelítése és az Informatikai Múzeum pinceszinti raktárainak gazdasági forgalma a Gogol utcai oldalon épült rámpán keresztül történik. A 71 darab alatti parkolóhely az épületben dolgozókat és a

látogatókat egyaránt szolgálja. A vízgépészeti helyiség, a hőközpont és a szellőzőgépház szintén ezen a szinten kapott helyet.

1.4.2 Földszinti funkciók

A nagyobb forgalmú (előadóterem, ruhatár, központi WC-blokk, büfé), a kiemelt fontosságú (Pólus Disszeminációs laborok) illetve a teljesen elkülönült rendszerben működő (Szászorszép Gyerekház) funkciók kerültek a földszinten elhelyezésre. A gyerekház igény szerint teljes egységben működhet az egyéb földszinti terekkel, de igény esetén önálló megközelítése és belső elválasztása is megoldható.

Előcsarnok, aula

A közönségforgalmi funkciók kétszintes fogadótere, információs pulttal, kiállítóterrel, büfével, recepcióval, központi ruhatárral és WC-blokkal. A nagy belmagasságú, strukturált belső tér hangulatilag is felkészíti a látogatót. A hátsó bejárat felé keskenyedő tér hatását erősíti a teret kettéosztó íves falú rámpa. A belső forgalom elosztását és a közvetlen kertkapcsolatot a széles keresztirányú közlekedők biztosítják.

Előadóterem

A nagyterem, mint a legnagyobb forgalmú tér a főbejáratához legközelebb eső, mégis attól optikailag finoman leválasztott pozícióba került. Az aulával teljes hosszoldalán összenyitható, három részre osztható síkpadlós, flexibilis tér; a kisterem keresztirányú közlekedő előtérből érhető el. Az előadóteremhez tartozó öltözők a termeket összekötő kiszolgálófolyosóról közelíthetők meg. A nagyterem az épület nyugati oldalán nyitott időszakos bejáraton keresztül közvetlenül is megközelíthető.

Szászorszép Gyerekház

A Gyerekház önállóan működtethető, saját külső bejáratral is rendelkező egység, központi eleme a zibongó, amely az összes belső funkció és a nagyterem felé is összekötő szerepet tölt be. A műhelyek, stúdiók a belső udvari játszótér felé forduló oldalfolyosóról nyílnak, két szinten szervezve. A játszózsiget és a kisebb korosztály földszinti műhelyei vizuális kapcsolatban állnak az épülettömeg által körülölelt játszótérrel, amelynek átlós szervezése a korosztályok szerinti csoportbontást segíti.

Pólus Disszeminációs labor

A demonstrációs laborok az előtérből jól láthatóan, attól kissé hátrább helyezve, de központi helyen kerülnek kialakításra. Az üvegfalú, körbejárható laborok az aula felé nyitott elrendezésben vetítők segítségével nagyobb csoportok számára is lehetővé teszik a kísérletek látványos bemutatását.

1.4.3 Emeleti funkciók

Az emeleten az Informatikatörténeti Múzeum, az Informatórium, és külön közlekedőrendszerrel a Gyerekház további műhelyei kapnak helyet. Az emeleti kiállítóterem a hangsúlyos, az egész épületen áthúzódó rámpával és közvetlenül liftekkel is elérhetőek, elkülönült üzemeltethetőségük megoldott. A nagyméretű kiállítási tárgyak mozgatását az épület északi végén elhelyezett, a házat a pincétől az emeletig összekötő teherlift biztosítja.

Informatikatörténeti Múzeum

Az emelet legnagyobb alapterületű egysége, egybefüggő, osztható flexibilis tér. Az alaprajzon javasolt lehetséges belsőépítészeti kialakítás térbe állított vitrinfalakak,

installációknak helyet adó pódiumokat és térelválasztókkal határolt audiovizuális helyiséget mutat be.

Tetőkert

A Gyerekház földszintes épületrészét zöldtető zárja, az Informatikatörténeti Múzeum és Informatórium közötti keresztirányú közlekedőről érhető el.

Informatórium

Központi tere multifunkcionális, osztható és átrendezhető, sok munkaállomással. A pódiumokra elhelyezett munkaszigetek közötti utcákon kiállítófalak és vetítők helyezhetők el.

1.4.4 Galéria szinti funkciók

A látogatók – csak vezetéssel - a múzeum kiállítóteréből érhetik el. Az Informatikatörténeti Múzeum irattárának és vezérlőjének valamint a látványgépészetnek a szintje, mindkét funkció bemutató jellegű.

1.4.5 Akadálymentesség

A belső tér központi eleme a közönségszintek közötti rámpa. A rámpán kívül a szintek közötti kapcsolatot három közönséglift is biztosítja. Az épületen belüli lépcsők akadálymentes kialakításúak. Az alagsori parkolóban a mozgáskorlátozottak számára három parkolóhely létesül.

1.5 Építészeti karakter

A tervezett beépítés a hátrányos adottságokból kiindulva a város szempontjából előnyös megoldást célozza. A határozott tömegű, ugyanakkor a környezet változatosságára is reagáló épület karakteressége mellett felértékeli a be nem épített – szabadon maradó – tereket, tér fragmentumokat, különösképpen az előnytelen helyzetű foghíjon lévő megközelítés(ek)e)t. A bejáratok előtti terek igazi városi térré válhatnak.

A teljes tömeg – falak, tetők – tömör illetve perforált cor-ten lemez borításúak. Az anyag azon túl, hogy utal a terület „rozsdáövezeti múltjára”, egységes ugyanakkor napfényben is vibráló „bársonyosan selymes” felületet ad.

2. Környezetrendezés

A pályázati anyagban kidolgozott környezetrendezési koncepció kiemelten fontos szerepet kap a tervezési terület adottságai miatt. Ez a terület tömbbelsőben való elhelyezkedése miatti, szokatlan téri helyzetek megoldásának szükségességéből adódik. A környezet építészetnek több funkcionális rétegre kell reagálnia:

1. Segítenie kell az új épület megjelenését a városképben, a lakosság mentális tudatában.
2. Segítenie kell a megközelíthetőség egyértelműségét a tömbbelsőben lévő épületig.
3. Meg kell oldania a zaklatott tömbi telekstruktúrából adódó oldalterek programozását.

A környezetépítészet két építészeti szakterület (kertépítészet és urban design) eszközszerét használja fel.

A környezet térstruktúrája három egymásba szövődő rétegből alkot összefüggő természetesen értelmezhetően működő hálót. Ezek a fogadó-, tartózkodó- és közlekedő-

terek. A tömböt északról és délről fogadóterek kapcsolják a környező utcák szabad tereihez. Az épület körül kialakuló oldalterületek intim tartózkodóterekből és a köztük vezetett közlekedési folyosókból állnak. A terek egymáshoz viszonyított hierarchiaviszonyait a burkolati rendszer, fényviszonyok és az alkalmazott téri elemek (vízarchitektúra, szobrok, szoliter növények) együttesen definiálják. A burkolatok több anyagminőségben jelennek meg.

Déli fogadótér, a Főbejárat előtere:

Vízarchitektúra, kiemelt burkolati minőség, közhasználatra átadott (visszahúzott kerítésvonal), magas fényűrűség, szoborszerű jelző elem, ami a Kálvária sugárút teréhez kapcsolódóan jelenik meg, fasor, mint vertikális térhatároló hangsúly.

Északi fogadótér:

Kiemelt burkolati minőség, virágzással díszítő cserjefelületek, fasor, mint vertikális térhatároló hangsúly

Belső, védett tér:

A játszótér funkciónak megfelelő burkolat, funkciónak megfelelő berendezés, meglévő koros fák megtartása.

Oldalsó tartózkodó terek:

A teret alapsíkon definiáló, emelt burkolati minőség, ülőbútorok és műtárgyak vagy szoliter növények.

Közlekedő és átmeneti terek:

Általános burkolati minőség, vezető, lineáris viszonyokat erősítő téri helyzet, épület – járda – zöldsáv – kerítésfal metszetmodell.

A környezetépítészeti koncepció arra az alapvető kontrasztra épít, amit egyik oldalról a fogadóterek nyitottsága, feltárulkozása és a városképben betöltött jelentősége ad, másrészt pedig az oldalsó terek rejtett, „véletlenül megtalált” világa alkot.

3. Épületgépészet

A modern felépítésű és belső tartalmú épülethez gazdaságosan működtethető, korszerű, ugyanakkor esztétikus megjelenésű (illetve „láthatatlan”) épületgépészet kialakítása volt a cél. A ház példamutató gépészettel kell rendelkezzen, hiszen központja(i) maga az egyik állandó kiállítás tárgya.

A gépészeti rendszerek bemutatásra kerülnek, az érdeklődők számára üvegfalon keresztül megtekinthető – emeleten és pincében elhelyezett – gépházak létesülnek.

A ház épületgépészeti működése négy alap pillérre „támaszkodik”:

3.1 Hőszivattyús rendszerek

Szeged térségében 300-400 m mélységbe fúrt kutak nagy mennyiségű (akár 1000-1500 liter/min folyamatos vízzállítással) víz kinyerésére alkalmasak, így a legjobb hatásfokú (magas COP értékkel rendelkező) hőszivattyú telepítésére adnak lehetőséget.

Az épület hőigénye (a hőveszteség, és a légtechnikai rendszerek igényének összege):
520 kW

Hűtési igény (a külső-, és belső hőnyereségek, és a légtechnikai rendszerek igényének összege):
440 kW

A két, egyenként 260kW fűtőteljesítményű hőszivattyú egy termelő és két nyelőkútra csatlakozik, mely COP 5-6 értéket biztosít (azaz egységnyi elektromos energia befektetés 5-6 egység fűtési energiát ad), mely rendkívül gazdaságos üzemet jelent.

A hőszivattyúk elhelyezésére a pincében – látogatók által üvegfalon keresztül megtekinthető – gépházat alakítottunk ki. A kutak a hőszivattyú- illetve a szellőző gépházban (egymástól mintegy 45m távolságra) fúrhatók.

3.2 Szürkevíz hasznosítás

A burkolt felületekre hulló csapadékvíz illetve az alaplemez alól szükségszerűen kiszivattyúzott talajvizek pinceszinten kialakított szürkevíz tárolóba kerülnek, ahonnan a zöldfelületek (és zöldtetők) locsolását, és a Wc-k, pissoire-ok öblítés történik. A tartály melletti szürkevíz gépházba kerülnek a szükséges szerelvények.

3.3 Napelemek

A viszonylag kis használati melegvízigény, és az elszórta elhelyezkedő vizes csoportok miatt napkollektorokat nem célszerű elhelyezni. A villamos energiafogyasztás egy részének biztosítására azonban üvegtetőre helyezett, fólia „kivitelű” fotovoltaikus elemek (napelemek) kerülnek. Az akkumulátor helyiség a pinceszinten került elhelyezésre.

3.4 Klímatető

Az épület tengelyében egy üvegtetővel fedett széles közlekedő (foyer) választja két (ellenkező lejtésű tetővel fedett) épületegységet egymástól. A nagy üvegtető télen komoly hővesztést, míg nyáron túlzott hőnyereséget eredményez. Az előbbi kedvezőtlen hatások kiküszöbölésére a klímahomlokzatok analógiájára dupla üvegtető (mely két, egymástól 50cm-re elhelyezkedő vízszintes üvegfelületből áll), ún. klímatetőkerül kialakításra. A klímatető lényege, hogy az épületet ellátó légkezelők télen a dupla üvegen keresztül szívja be a frisslevegőt, mely a hővesztés és a napsugárzás következtében előmelegszik. Nyáron a klímatetőn keresztül távozik az elhasznált (26-28°C-os, azaz hideg) levegő, így hűtve azt.

Az alsó vízszintes üveg fölé árnyékoló kerül, mely a belső tér szempontjából legjobb határfokú külső árnyékolónak számít. A megoldás kiküszöböli az üvegtetők két „hibáját”, hogy nem lehet átszellőztetni, és esztétikus, időtálló árnyékolást nehéz biztosítani számukra.

3.5 Légtechnikai rendszerek, „látvány” gépházak

A tervezett funkciók az üveg fedésű közlekedő jobb és baloldalára csoportosulnak, ezért két szellőző gépházat alakítottunk ki az alábbiak szerint:

Üvegfalal zárt – látogatók által megtekinthető – szellőző gépház készült az emeleti üzletek felett, ahol 20.000 m³/h légszállítású, magas hatásfokú (forgódobos) hővisszanyerővel rendelkező berendezés kerül. A gép a korábbiakban ismertetett módon csatlakozik a dupla üvegfedés légterére, mely így télen előmelegíti a beszívott frisslevegőt, nyári üzemben a kidobás útja (így az üvegtetőt hűti).

A másik szellőző gépház – 17.000 m³/h légszállítású légkezelővel - a pincében található, megtekintése a hőszivattyú gépházzal együtt lehetséges.